

és 5. sírjából¹ előkerült edényeket említjük. A tál tökéletes mását ugyanazon temető 2. sírjából ismerjük.² Amint a kishomoki 2. sírnál a füles bögre és a tál egy sírból került elő, ugyanúgy feltételezhetjük, hogy a szőregi sírnál sem urnaleborító tálként szerepelt.

A temető további kutatása nem vezetett eredményre, mert a rendelkezésre álló szabad területet már régeen, a vasúti töltés építése idején, lehordták, a környező területet pedig beépítették.

A kubikusok nemcsak a szkíta temetőt bolygatták meg, hanem, mint az a hitelesítő ásatáskor kiderült, az ott lévő Árpád-kori temetőt is feldúlták. A kiásott gödör falából négy elvágott csontvázat szedtünk ki.

1. sír. 46 cm mélyen K-Ny-i irányítású, fejjel nyugatnak fekvő, kinyújtott kezekkel eltemetett női csontváz. A medencétől a bokáig hiányzik. A jobb vállon kerekátmetszetű bronzhuzalból készült hajkarika (LXVIII. 14.) S-alakú véggel. Átm: 1.8 cm. A fej alatt 2 cm átmérőjű S-végű hajkarika (LXVIII. 15.).

2. sír. Mélység 43 cm. Iránya az előbbivel azonos, csak a fej maradt meg, néhány gerincesigolyával. Melléklete nem volt.

¹ Párducz Mihály: Bronz-, szkíta-, La Tène- és germánkori temető Hódmezővásárhely-Kishomokon. Dolg. 1940, V. t. 9; VII. t. 8.

² U. ott. V. t. 10.

3. sír. 65 cm mélyen, feldúlt csontváz. A felébe vágott bal kéz ujjain négy szál sodronyból készült fonott bronzgyűrű (LXVIII. 16.); nyitott, végei hegyesek; átm: 2 cm. Mellette ugyanilyen gyűrűnek 1.5 cm-es töredéke (LXVIII. 17.).

4. sír. Mélység 74 cm. Irányítása K-Ny-tól 10°-kal eltér D-felé. Az elvágott fej Ny-on feküdt. Nő, hossza a vállig 142 cm. Jobb keze a medencére hajolt, a bal a testhez símul. Szájában közélebről meg nem határozható XI–XII. századra mutató, recésszélű, vékony, ezüst érem (LXVIII. 19.). A bal kéz ujjainál 7 cm hosszú, 2 cm széles vaskéspenge töredéke (LXVIII. 18.).

5. sír. 69 cm mélyen, ÉNy-DK irányítású, fejjel ÉNy-on fekvő 165 cm hosszú férficsontváz. A bal alsókarja derékszögbe behajlik, a jobb nyújtott. Melléklete nem volt.

A sírokból előkerült mellékletek a XI–XII. századi temetők anyagával mutatnak azonosságot, úgyhogy a szőregi temető ezen sírjait a kora-Árpád-korba tesszük. A temető többi részének feltárása egyrészt a beépítés, másrészt a vasúti pálya miatt lehetetlen. Valószínűnek látszik, hogy már a vasútépítés alkalmával tönkretették mind a két temetőt, amelynek folytatása talán megtalálható volna a széles pályatest másik oldalán. Itt azonban szőlő és faiskola áll a kutatás útjában.

Dr. Korek József.

Skythische und Árpádenzeitliche Funde in Szőreg.

(Hierzu die Tafel LXVIII. No. 12–20.)

In der Petroleumraffinerie und Teerfabrik bei Szőreg fanden die Arbeiter bei der Erdarbeit ein Töpfchen mit hochgezogenem Henkel (LXVIII. 13.),

eine Schüssel mit eingezogenem Mundrand (LXVIII. 12.) und Bruchstücke einer Lanze aus Eisen (LXVIII. 20.). Die Gefässe samt der Lanze stammen

unzweifelhaft aus der Zeit der Skythen.¹

Die Arbeiter wühlten nicht nur das Gräberfeld der Skythen um, sondern — wie es sich bei der Ausgrabungen herausstellte — zerstörten auch das Gräberfeld der Árpádenzeit. Es wurden insgesamt fünf Gräber freigelegt. Die Beigaben des ersten Grabes waren zwei S-Ringe (*LXVIII. 14., 15.*), die des dritten zwei aus Bronzedraht verfertigten Ringe (*LXVIII. 16., 17.*), die des

¹ Bezüglich der Analogien siehe M. *Párducz*: Ein Gräberfeld in Hódmezővásárhely-Kishomok aus der Bronze-, Skythen-, La Tène-, und Germanenzeit. — *Dolgozatok*, 1940. Taf. V. 9., Taf. VII. 8. Taf. V. 10.

vierten eine Silbermünze (*LXVIII. 19.*), welche näher nicht bestimmt werden konnte, doch auf die XI—XII. Jahrhunderte zu verweisen ist und ein Eisenmesserbruchstück (*LXVIII. 18.*). Die Gräber 2. und 5. hatten keine Beigaben.

Die Beigaben der Gräber weisen eine Identität mit dem Material der Gräber der XI—XII. Jahrhunderte auf, so dass wir diese Gräber des Szóreger Gräberfeldes in die Früh-Árpádenzeit setzen. Die Ausgrabung der übrigen Teile des Gräberfeldes ist wegen des Einbaues und wegen der Eisenbahnstrecke unmöglich.

Dr. József Korek.

Szarmatakori leletek Dombegyházáról és Hódmezővásárhely-Pusztáról.

(Idetartozik a LXVIII. tábla 1—11.)

I. Dombegyháza (Csanád vm.) község területe nem ismeretlen hely a régészeti irodalomban.¹ Legújabbán a község délnyugati oldalán — Kátai József, Jakabffy-telepen levő házhelyén — földkitermelés közben, edényekre bukkant s azokat Rácz Elemér főjegyzőnek adta át. A lelet megmentéséért ezen a helyen is hálás köszönetünket fejezzük ki.

Az 1943. évi március 31-én végzett hitelesítő ásatás eredményei a következőkben foglalhatók össze:

A lelőhely alig 800 m távolságra van a rézkori lelőhelytől, ugyanazon part-

vonulaton, mely a Battonya—kunágotai országút nyugati oldalát kíséri. Pontosán az említett országút 19610 m szakaszán, nyugat felé 41 m-re.

A vertfalhoz szükséges hosszú árokban jól kirajzolódtak egy méhkasformájú gödör körvonalai. Kibontása után mélységét a felszíntől számítva 152 cm-re értük el. A gödör 60 cm mélységben vált láthatóvá s itt szájátmérője 124 cm, a fenék átmérője 160 cm volt. A föld szelvénye 80 cm mélységig fekete humuszból, lejjebb sárga agyagból állott.

Az edényeket egymás mellé helyezték el, a gödör vízszintes, síma fenekén. Az előkerült edények leírása a következő:

1. Serlegalakú talpas tál (*LXVIII. 2.*). Az egész edény magassága 16,5 cm. A tál alsó részét két bemélyített széles

¹ *Banner János*: Rézkori leletek Magyar-Dombegyházán. *Dolg.* 1928. 301—302. l.

Bálint Alajos: Csanád, Arad és Torontál k. e. e. vármegyék régészeti katasztere. Csanád vm. Könyvtár 37. 15., 26. l.